

Lenka
Vrtišková
Nejezchlebová

TROJBOJ S DRAKY

Tomáš
Slavata

náhradní táta,
triatlonista
a filantrop

skutečný
příběh

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Lenka Vrtíšková Nejezchlebová

Trojboj s draky

Tomáš Slavata: náhradní táta, triatlonista a filantrop

Vydala Grada Publishing, a.s. pod značkou Cosmopolis
jako svou 6902. publikaci

Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400

Odpovědná redaktorka Alice Zavadilová
Sazba a grafická úprava Anita Ponešová
Fotografie na obálce Jiří Januška
Fotografie v textu Andrea Novotná, Depositphotos/lyashik, bolotoff,
clearviewstock, GPimages a archiv Tomáše Slavaty

Počet stran 160
První vydání, Praha 2018
Vytiskla tiskárna FINIDR

© Grada Publishing, a.s., 2018
Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2018

ISBN 978-80-247-2498-0 (ePub)
ISBN 978-80-247-2499-7 (pdf)
ISBN 978-80-271-0747-6 (print)

Lenka Vrtišková Nejezchlebová

TROJBOJ S DRAKY

Tomáš Slavata

náhradní táta,
triatlonista a filantrop

Grada Publishing

OBSAH

Prolog.....	7
1 Mámu miloval. Mámy se bál. O mámu se bál....	9
2 Koktavý princ Bajaja.....	12
3 Závod s tramvají.....	14
4 Zpověď: Sestra Monika.....	20
5 Facka na rozloučenou.....	30
6 Pohyb člověka v kolejišti.....	32
7 Zpověď: Sestra Veronika.....	38
8 Na houpačce.....	48
9 Zpověď: Máma.....	52
10 Vytrvalej blbec.....	66
11 Kluci.....	72
12 Zpověď: Synovec Mirek.....	84
13 Zpověď: Synovec Lukáš.....	92
14 Dusil jsem holky láskou.....	94
15 Když běžím, vypínám	100
16 Investice, inspirace, insolvence	104
17 Hotel táta	114
18 Australský restart	116
19 Africké zoufalství.....	120
20 Zpověď: Přítelkyně Pavlína	124
21 Výzva	134
22 Slavata tour	140
22 Uprostřed běhu: co teď a co potom	150

Když spadneš na zadek,
postav se na nohy.
A podej někomu ruku.

Prolog...

**Toto je příběh statečného a silného rytíře.
A taky trochu koktavého a plachého.**

Je mu osmatřicet, ale pořád bojuje s draky.
S draky tam venku i s draky ve své hlavě.
Bojuje za spravedlnost, za lásku, za děti,
ale taky sám za sebe. Sílu mu dodává
potlesk, oslabují ho nálety nočních můr.
Někdy to jsou ozvěny dětství, které prožil
v domově zamořeném alkoholem, násilím
a nestálostí, jindy dozvuky proher a bezmoci
z posledních let. Už tolikrát spadl z koně,
ale pokaždé vstal. A pořád běží dál.

**Často vyhrává, ale vyhráno nemá.
Hlavy drakům dorůstají...**

1

Mámu
miloval.

Mámy
se bál.

O mámu
se bál.

Zvykl si.

Na křik. Na pláč. Na hádky. Na to, že ho občas máma seřeže. Na to, že občas seřeže jeho sestry. Na to, že občas někdo seřeže mámu. Zvykl si.

Tehdy ještě nechodil do školy, bylo mu tak pět let. Vzpomínky na dětství má mlhavé, ale tohle si pamatuje jasně. Má to vyryto hluboko v mozku.

Spal. Byla hluboká noc, když ho vzbudil hluk z kuchyně. Rány a řev. Ostrá hádka. Vběhl do kuchyně. Máma ležela na zemi a z hlavy jí tekla krev. Nad ní stál chlap s rozbitým púllitrem v ruce. Máma křičela, chlap křičel. Tomáš křičel, ať toho nechají, chtěl mámu bránit. Do kuchyně vběhly sestry. Křičely. Pak tam vltla sousedka. A nakonec policie...

Mámu jsem dlouho považoval za oběť, nejhorší

pocity byly, když jsem viděl, že ji někdo mlátí... Ale dávno jsem pochopil, že nikdo není pouhá oběť okolností, že každý má možnost svůj život změnit. I moje máma mohla, ale nedokázala to.

Dneska vím, že od těch nocí v dětství toužím být vidět a slyšet. Tahle touha mě motivuje ke všemu, co dělám. Nakládám si, posouvám vlastní hranice fyzické i psychické. Abych byl vidět a slyšet.

Abych nebyl němý a neviditelný. To mi pomáhá zvládat napětí z okolí i sebe sama.

Je to motor pro všechno, co dělám. A druhý motor je, aby jiné děti nezažily tu bezmoc, kterou jsem zažil v dětství já sám. Víím, že to zní všechno trochu děsivě, ty scénky s mámou, které jsem v dětství zažil, ale já to mámě prostě nemám za zlé. Byla zoufalá.

Strašně zoufalá. A nešťastná. Myslím, že se nám snažila dát něco, co sama od své mámy nedostala. Nikdo na ni v životě nebyl hodnej, tak možná ani nevěděla, jak se to dělá. Chtěla nás dobře vychovat.

Vždycky jsem ji bránil. Když jsem dostal výprask, bral jsem to tak, že jsem si ho zasloužil, však jsem hodně zlobil. Doma i ve škole.

Když se máma napila, byla agresivní a ty svoje chlapy provokovala, urážela. Byla ze všech těch nevydařených manželství a vztahů nešťastná. S každou další prohrou víc a víc. Ale jsem přesvědčený, že nás měla vždycky ráda. Jen to nezvládala. Ubližovala nám svou vlastní láskou. Zoufalou láskou.

Nechtěla, abychom dělali chyby, které udělala ona, tak nás často i zbila, ve víře, že nás tak líp vychová. Když zrovna nepila, byla úžasná a všechno vypadalo skvěle. Něco dobrého uvařila, jeli jsme na výlet nebo do zoo. Někdy brečela, brala mě k sobě do postele, omlouvala se, vysvětlovala a slibovala. Jen prostě pořád něco slibovala. A málokdy něco splnila. Prostředí, kde dítě žije první roky života, ovlivní hodně, ale já věřím, že není určující. Záleží, jak se člověk pak postaví ke svému vlastnímu životu. Dětství nesmí být výmluva pro každý neúspěch. Věřím, že jakékoliv dítě má šanci změnit svůj osud. Máma mi dala maximum, čeho byla v té době a za těch okolností schopná, díky ní jsem, jaký jsem. Nemám jí co odpouštět, nemám důvod se na ni zlobit. Život byl v mých rukách. Rozhoduji o něm sám.

A tohle schéma se opakovalo v pravidelných intervalech, po fázích relativního klidu. Opilá máma, některý z jejích opilých partnerů, hádky, násilí, křik. Od raného dětství mu tak do snů vlétávaly noční běsy. A dodnes mu můry ruší šustotem svých křídel spaní. Je to pocit, že se na něj něco valí, něco, co ho zadusí. Před čím nemůže utéct... Pocit paniky, úzkosti, bušení srdce, nemůže se nadechnout.

Od dětství na to zabírala únava, když se znavil do polomrtva, usínal klidně. Dodnes to zabírá. Když byl malíčkový, běhal dokola po pavlači. Od osmi let vybíjí vysokoenergetickou baterii ve svém těle sportem. Až když je tělo úplně grogy, odpočne si mozek. Přestane šrotovat.

Od raného dětství zná pocit bezmoci. Od té chvíle, kdy se jako malý kluk snaží odtrhnout mámu od chlapa, který se s ní pere. Od chvíle, kdy křičí a prosí, ať toho nechají. A nikdo ho neposlouchá. Nikdo ho neslyší. A pak sedí v koutě. Nikdo ho nevidí. Nemůže udělat vůbec nic. Je neviditelný. A němý.

Tomáš byl dlouho benjamínek. Když se narodil, bylo Monice osm a Veronice pět let. Ony schytaly těch facek a výprasků za život mnohem víc. Někdy i řemenem. Tomášek byl mámin mazlík, výprasků dostal míň a procházelo mu i to, co jeho sestrám neprošlo nikdy. Byla několikrát vdaná, měla sérii partnerů. Jeden těžší případ než druhý. Když jí bylo šestnáct, její máma zemřela. Na rakovinu. Tomáš mámu miloval. Mámy se bál. O mámu se bál.

Bydleli na Malé Straně. Matka Tomáše, Veroniky a Moniky chodila do práce. A pracovala asi hodně, od nevidím do nevidím, živila tři krky plus ten svůj. Zdaleka nepila každý den. Doma si dala občas pivo nebo víno s colou nebo campari, ale nárazově se chodila bavit ven. A tam to pak uměla rozjet. Někdy

se vrátila ještě ten samý den v noci, občas však její tahy trvaly i několik dní. Tomáš se nejvíc bál jejích nočních příchodů. Vrátila se se svým stávajícím partnerem, taky namol opilý, často ale hned s několika kumpány a mejdan pokračoval. Někdy měla, jak říká Tomáš, cestovatelskou náladu. To pak vzbudila syna nad ránem a taxíkem jeli – nejčastěji – k tetě. Tam zůstali dva tři dny, máma s ní řešila svoje nešťastné vztahy, brečela a popíjela dál. Byla nárazový piják, kvartální alkoholička, nikdy se ale neléčila a své pití nepovažovala za problém. Vždyť přece chodila do práce a „starala se“ o děti. Její děti na to vzpomínají jinak, někdy prý do práce ani neoděšla. Staraly se o sebe více méně samy. A její partneři? Jedna katastrofa za druhou. Až na Josefa (jeho jméno je změněno), který se jediný o Tomáše zajímal, podporoval ho ve sportu a v rámcových obrysech splňoval to, co se rozumí pod pojmem otcovství. Byl výjimka.

Tomáš vnímal násilí a opilý křik jako běžnou součást života, ale s jeho psychikou to mezitím dělalo paseku. Dlouho se počurával. A zadržával, koktal. Byl zlobivě dítě. Nejspíš hyperaktivní, ale tehdy si ještě s diagnostikou nikdo hlavu příliš nelámал.

Odmalička utíkal. Byl pořád venku. Utíkal ven před tím, co bylo doma, i když si to dětský mozek nedokázal pojmenovat. Doma se mu nelíbilo, ale myslel si, že to je normální. Dlouho si odmítal připustit, že jsou „divná“ rodina, že žije v nemocném prostředí. S mámou se o tom nikdy ne bavil. Ani v dospělosti. Nikdy se jí na minulost neptal, nemluvil s ní o alkoholu, o jejích partnerech, o násilí. Myslí si, že máma to dodnes nevnímá jako problém.

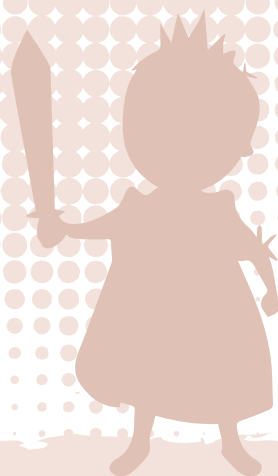

Bojoval jsem o máminu přízeň, jenže soupeřem byl alkohol, a nad tím se nedá vyhrát. Tak jsem bojoval o pozornost pro jistotu všude. Proto jsem byl problémový kluk už ve školce, moc jsem na sebe upozorňoval. Haló, tady jsem! Nejkrásnější bylo, když mě zapomněli ze školky vyzvednout. To byla paráda, když jsem tam zůstal poslední a měl učitelku jen pro sebe. Párkrát jsem dokonce spal u učitelky doma, když mámu nikde po telefonu nesehnali. Vůbec jsem neplakal. Byl jsem šťastnej. Byli na mě strašně hodní, dostal jsem dobrý jídlo. Později jsem rád býval i v nemocnici. To se pak všechno točilo kolem mě.

**A dokud člověk sám nechce se svými
běsy něco dělat, nikdo mu nepomůže.**

2

Koktavý princ Bajaja

Tomáš trpěl kombinovanou vadou řeči.

A koktal, což byl s největší pravděpodobností problém psychického rázu. Lehce zadržává dodnes, když je unavený, vystresovaný nebo nervózní. Kvůli výraznému koktání dostal roční odklad nástupu do školy a byl dokonce hospitalizován na foniatrické klinice. Tamní pobyt má v mlhách, pamatuje si jen pár obrazů. Byl tam měsíc, možná dva. I když měl pozdější pobyty v nemocnicích rád, pro tenhle „léčebný“ program to neplatilo.

Koktání se Tomáš nezbavil, ale do první třídy v sedmi letech nastoupil. Na základku na Úvoze. Do školy chodil Nerudovou ulicí. Ráno to vzal doma „přes kapsy“ některého z máminých partnerů, za ulovený peníz si koupil v krámě ovocné čocky. Ty miloval ze všeho nejvíc. Nebo sisinky. Nebo turecký med. A šel do školy.

Hlad měl jen občas. Když se nepostarala máma, postaraly se starší sestry, hlavně Monika, která docela brzy převzala hlavní roli

Vzpomínám si jen na injekce a červenou řepu.

Tu jsem nenáviděl a oni mě nutili ji jíst. A dokola řečová cvičení. Nikdo se tam se mnou nemazlil, byli přísní a nevlídní. Když za mnou sěgry nebo máma přišly, prosil jsem je, abych mohl domů. Bylo to pro mě peklo. Jednou se kluk vedle na posteli posral. A když jsem spal, svoje hovna mi napatlал na postel, aby to jako vypadalo, že jsem se pokadil já. Ale dal to – blbec – na polštář. Takže všem bylo naštěstí jasný, že já to nebyl. Nicméně já se probudil s hovnama u ksichtu. Nic víc si nepamatuju. A koktal jsem dál. Jediný, co od té doby mám, je posedlost hygienou a čistotou. Asi by se řeklo obsedantní. To ty hovna.

v péči o domácnost. Jen někdy, když byla máma pár dní na tahu a doma nebyly peníze, dala jim jídlo sousedka.

Ale Tomáš se o sebe uměl odmalička postarat, byl samorost. Navštěvoval kama-rády v okolí a všude něco dostal. Potuloval se po venku, znali ho ve všech hospodách na Malé Straně a na Kampě. Hospodští i štamgasti. Když přiběhl vyprahlý a po-prosil o trochu vody, stejně nakonec dostal malinovku nebo kofolu. A někdy polívku, jindy rohlík. Občas i nějakou drobnost ukradl. Sušenky, žvýkačky v samoobsluze. V létě se krmil v sadech na Petříně. Dodnes cítí sladkou chuť hrušek a blum, to blaho, když mu šťáva stékala po bradě. Taky vybí-ral z koše, co lidé nedojedli.

Malá Strana byla už na sklonku totali-ty plná turistů, nebyl problém od nich vy-žebrať pár drobných. A na Pražském hradě měl svou pokladničku – v hrobkách a kaš-nách, kam lidé házeli mince pro štěstí. Sta-čil dlouhý klacek a kousek modelíny a vý-lov mohl začít. Na americkou ambasádu si chodil pro plechovky od coly, na německou pro časopisy.

Dál se toulal nebo jezdil bezcílně tram-vají. Občas utekl z domova. Párkrát ho hledala policie, ale většinou se vrátil sám, byla mu zima a měl hlad. Sestry se snažily zastoupit mámu a Tomáše vychovávat, ale to se mu nelíbilo. Jednou po Veronice ho-dil nůžky z manikúry. Zapíchly se jí do zad, naštěstí ne hluboko. Utekl. A když se vráti-la máma, dostaly ségry výprask místo něj, že ho pořádne nehlídaly.

Z Tomáše se stávalo dítě ulice.

**Můj hrdina byl Bajaja.
Nemluvil, ale měl sílu.**

Já jsem taky radši nemluvil, aby se mi nesmáli, že koktám. A taky jsem měl sílu, kte-rou jsem uměl využít. Proti drakům. Tím prvním byla stará vrba pod Petřínem. Ale svou sílu jsem jako správný rytíř využíval jen na ochranu slabších nebo na obranu sebe sama, nesnášel jsem nespra-vedlnost. Moje dětství na Kampě, na Petříně a na Malé Straně bylo krásný. Miloval jsem to tam. Ať si máma byla, jaká byla, já měl díky tomu úžasnou volnost. Když jsem zrovna nebyl venku, byl jsem u někoho ze spolužáků nebo kamarádů doma. Nejradši jsem chodil k Terezce, ta měla lego! A k Barči. Já ji miloval. Dávala mi hračky z Kinder vajíček. Ale hlavně jsem lítal venku, v létě v zimě. Se svým psem Bobinou. Máma ji odněkud přitáhla, když jí byl rok. Byla můj největší kámoš. Bobina. Když jsem šel do puberty, neměl jsem na ni čas. A ona umřela. Až pozdě mi došlo, jak moc jsem se na ni vykašlal, hrozně jsem si to vyčítal. Když jsem ji přestal venčit, nevěnoval se jí nikdo. To byla lekce. Pak už jsem žádnýho psa neměl. Ani když moji kluci prosili. Pes je zod-povědnost, když se mu člověk nemůže věnovat, nemá ho mít.

3

Závod s tramvají

Od první třídy byl samá poznámka.

Byl drzý na učitelky. Chtěl na sebe upozornit za každou cenu, vědom si rizika, že kvůli další poznámce o něj máma zlomí vařečku. Mluvil jen tehdy, když musel. Pořád silně zadržával, ve třídě se mu smáli, kvůli koktání i kvůli oblečení. Nikdy sice nechodil špinavý, na to si jeho máma nebo sestry dávaly pozor, ale nosil staré hadry, nikdy neměl nic, co frčelo, co měli ostatní.

Na víc než na výsměch se ale spolužáci nezmohli, Tomáš byl zocelený silný kluk ulice. Jenže takový výsměch kolikrát bolí víc než facka, a tak se uzavřel do sebe. Když byl nervózní, nedostal ze sebe kloudného slova, jeho komunikačním nástrojem se stala síla. Často končil v ředitelně na koberečku. On byl ale rytíř Bajaja, kterého ostatní podceňují nebo mu nerozumí, zatímco on vyhrává bitvy za spravedlnost. Silou si vymáhal respekt, ale taky hájil práva slabších. Nebo ta svá. Stínal sedmihlavé sani jednu hlavu za druhou a věřil, že jednoho dne získá půl království a princeznu k tomu...

V konfliktech doma jsem bránil mámu, když si na ni zas nějaký chlap dovoloval. A už jsem to nikdy neschytil. Byl jsem silnej a připadal jsem si fakt jako neohrožený rytíř. Ve škole jsem vyhrával rvačky, páky, přetahovanou. Postupně si na mě nikdo netroufal, přestali se mi i smát. Nebo si dávali pozor, abych to neviděl. V očích učitelů jsem byl zlobivý, problematický dítě, ale myslím, že věděli, že nejsem zlej. Ve skutečnosti jsem si jen vynucoval pozornost, chtěl jsem péči, lásku, chtěl jsem, aby se o mě zajímali, starali. Čím méně zájmu jsem cítil, tím víc jsem o něj bojoval. Když jsem něco provedl a řešilo se to – přinejlepším v ředitelně –, byl jsem spokojený, protože všichni řešili MŮJ problém! MĚ!

... dopis Tomášovi ...

Tomáš byl můj žák, který přišel do naší třídy ve škole v Řepích z Malé Strany ve 4. třídě, ale to jsem ho ještě neučila.

Já ho měla od páté třídy a v té době také pendloval mezi Prahou a Doksy. Jeho rodiče byli rozvedení a Tomáš během školní docházky neustále cestoval mezi oběma rodiči. Byl to takový malý kudrnatý rošťák. Nikdy ale nebyl drzý, jenom občas vyrušoval, byl nepořádný a měl různé nevhodné připomínky. Vzhledem k tomu, jaké měl doma zázemí, se tomu nelze divit. Nejvíce provokoval mladého učitele fyziky, s kterým si, nevím proč, nepadli do oka.

Mezi spolužáky byl oblíbený a strhával pozornost sportovními výkony, manuálně byl zručný. Já jsem se jej vždy jako třídní učitelka zastávala, protože byl upřímný a své chyby vždycky uznal.

Mile mě překvapil, když pak v pozdějších letech, kdy začali řepští sprejeři „zdobit“ kdekakou stěnu, tak Tomáš, aby zabránil nesmyslnému a nepěknému zohavení školy, nabídl pomoc. Domluvil se s paní ředitelkou, která mu dala finance na zakoupení barev, a Tomáš se svými kamarády krásně a tematicky vyzdobil zdi naší školy, které by jinak byly pomalovány různými graffity. Je obdivuhodné, co Tomáš ve svém životě dokázal vzhledem k tomu, že neměl žádnou podporu od rodičů. Ve věku, kdy si ostatní užívají nejlepší léta života, se staral o své dva synovce. Jeho sportovní úspěchy jsou také obdivuhodné a to, že teď pomáhá dětem, které mají podobný osud jako on, je opravdu výjimečné. Tomáš je vlastně můj žák, který toho v životě nejvíce dokázal. I po letech se vídáme a mám ho velmi ráda.

**Třídní učitelka
Květoslava Fraňková**